

Número 18

Març de 2024

MONTY

LA REVISTA QUE SURT... QUAN POT!

Continguts

3 L'APUNT DEL MES

8 de Març : Dia de la dona. Orígens històrics.

6 LA NOTICIA

Com la menopausa allarga la vida d'alguns cetacis.

8 LA IMPORTÀNCIA DE CONÈIXER L'ENDOMETRIOSI

Xerrades sobre aquesta malaltia tan desconeguda

10 ANGELA DAVIS: UN ÍCONE DEL FEMINISME I LA LLUITA PER LA JUSTÍCIA SOCIAL

Qui és la imatge de la portada?

13 NOTÍCIES BREUS

L'aula polivalent i l'aula taller

15 LA BARCELONA SECRETA: L'HOSPITAL DEL TÒRAX

T'atreveixes a descobrir nous llocs amb nosaltres?

18 ELS PROJECTES DEL MONTURIOL

Quins projectes s'estan desenvolupant?

20 CONCURS RELATS I POESIA CIENTÍFICA

Presentem un nou concurs de la Monty!

21 L'ENIGMA DEL MES

Una nova edició de L'Enigma del Mes!

L'apunt del mes

8 DE MARÇ: DIA DE L ADONA. ORIGENS HISTÒRICS.

El Dia de la Dona és una festa reivindicativa que commemora el martiri d'unes dones vinculades als moviments obrers i sindicals i als partits polítics socialistes dels Estats Units i Europa que van lluitar per defensar els seus drets entre 1857 i 1909.

El dia 8 de març se celebra, en diversos països europeus, sud-americans i als Estats Units d'Amèrica, el Dia Internacional de la Dona. Es tracta d'una jornada reivindicativa que té per objectiu conscienciar sobre totes les discriminacions socials, polítiques i econòmiques que encara avui pateixen moltes dones en aquests països.

L'explicació de perquè aquesta diada es celebra el 8 de març és complexa i ha estat sovint motiu de controvèrsia. L'origen d'aquesta data cal buscar-lo per una banda en el conjunt de fets històrics succeïts a diverses fàbriques americanes a finals del segle XIX i principis del XX.

Però també en la tradició soviètica de celebrar el dia 8 de març com a Dia de la Dona Treballadora. Finalment, la intervenció de la ONU també va marcar la fixació d'aquest dia com a jornada de lluita femenina.

Segons la historiografia nord-americana, els orígens del 8 de març com a festa reivindicativa estan lligats a la ciutat de Nova York. Aquesta ciutat va acollir, entre 1857 i 1909, un seguit de manifestacions de dones vinculades al sector tèxtil que reclamaven millores en la seva situació laboral i la celebració de les primeres vagues de dones treballadores dels Estats Units. Aquest clima polític va propiciar la instauració del Woman's Day per part de les dones del partit socialista americà.

Aquí la història ben explicada:

<https://www.elperiodico.cat/ca/societat/20240308/dia-de-la-dona-6672998>

El primer Dia de la Dona va tenir lloc el 28 de febrer de 1909 i es va seguir celebrant, cada darrer diumenge de febrer, fins el 1913.

L'apunt del mes

Per la seva banda, a Europa, la Internacional Socialista amb l'impuls de la líder de les socialistes alemanyes Clara Zetkin (1857-1933), va proposar a la II Conferència Internacional de Dones Socialistes de l'any 1910 a Copenhague, instaurar el Dia Internacional de la Dona, que es va celebrar per primera vegada el 19 de març de 1911 a Àustria, Alemanya, Dinamarca i Suècia. La data commemorava una revolta del 19 de març a Prússia i es va instituir per tal de internacionalitzar el moviment a favor dels drets de la dona i l'assoliment del sufragi universal. Una setmana després, el 25 de març, més de 140 dones treballadores van morir en un tràgic incendi a la fàbrica Triangle de Nova York, un esdeveniment que va tenir grans conseqüències en la legislació laboral americana i en les celebracions posteriors del Dia Internacional de la Dona (1913-1914).

L'any 1917, les dones russes van protagonitzar una gran vaga per demanar 'pa i pau', unes protestes marcadament antibel·licistes en un moment en què la guerra havia fet estralls.

La història va voler que el 23 de febrer de 1917 segons el calendari julià, un 8 de març segons el gregorià, el tsar abdiqués i el govern provisional atorgués a les treballadores russes el dret de vot.

Anys més tard, el 1975, les Nacions Unides van declarar com a Any Internacional de la Dona, una efemèride que obria les portes del Decenni de les Nacions Unides per a la Dona (1976-1985), proclamat per l'Assemblea General de l'ONU. El 16 de desembre de 1977, l'Assemblea General de les Nacions Unides va convidar tots els Estats a què proclamessin, d'acord amb les seves tradicions històriques i costums nacionals, un dia de l'any com a Dia de les Nacions Unides pels Drets de la Dona i la Pau Internacional. La resolució 32/142 demanava els estats que continuéssin ajudant a crear condicions favorables per a l'eliminació de la discriminació de les dones i per a la seva plena participació al procés de desenvolupament social.

A Catalunya, la tradició històrica i el costum popular estableix dues festes de les dones, una per Santa Llúcia (13 de desembre), patrona de les noies i l'altra el 5 de febrer, per Santa Àgueda, patrona de les dones casades.

Malgrat això, la celebració d'un dia dedicat a la dona s'ha fixat en el 8 de març. La festa del Dia de la Dona a casa nostra té, com el Primer de Maig, un marcat caràcter reivindicatiu i es celebra amb manifestacions, conferències i accions que tenen per objectiu marcar el camí que encara cal seguir per assolir la plena igualtat de drets entre homes i dones.

L'apunt del mes

Us recomanem que visualitzeu aquest video educatiu:

<https://www.ccma.cat/tv3/sx3/els-origens-historics-del-dia-internacional-de-la-dona/video/6207950/>

I si voleu gaudir d'un especial "Dia de la Dona", no us podeu perdre:

<https://www.ccma.cat/tv3/sx3/els-origens-historics-del-dia-internacional-de-la-dona/video/6207950/>

LA NOTICIA

LA MENOPAUSA ALLARGA LA VIDA DE LES BALENES

Es coneix que, en algunes espècies de cetacis com les orques, els mascles no solen superar els 40 anys de vida, mentre que les femelles poden arribar fins als 80 anys. Però... sent individus de la mateixa espècie, quin és el motiu d'aquesta diferència en l'esperança de vida? La resposta s'ha pogut trobar gràcies a un estudi de les Universitats d'Exeter i York (Regne Unit) i del Centre d'Investigació de Balenes (Estats Units): La menopausa.

La menopausa, un fenomen minoritari en el regne animal

La majoria d'animals no presenten el període de menopausa (solament la tenen sis de les més de 5000 espècies conegudes de mamífers). I aquest fet té, biològicament, sentit ja que la majoria d'espècies mantenen la capacitat reproductiva fins la seva mort, cosa que maximitza les probabilitats de passar els seus gens a la descendència.

Tot i això, en algunes espècies concretes de cetacis, l'evolució ha seleccionat una major esperança de vida en femelles per a poder donar suport a la família més enllà de la seva capacitat reproductiva.

L'estudi que ha pogut demostrar aquest fet, s'ha centrat en cinc espècies de balenes dentades (calderons tropicals, falses orques, orques, narvals i belugues) que experimenten el fenomen de la menopausa (juntament amb els humans i un grup de ximpanzés d'Uganda). Després de dècades de seguiment i d'anàlisi de les dades recollides s'ha pogut determinar que les femelles que presenten aquest fenomen poden arribar a viure un total de 40 anys més que les femelles d'altres espècies de balena similars que no la presenten.

Les orques son una de les espècies de cetacis que presenten menopausa. Grup d'oreques. Imatge de National Geographic.

Reduir la competència amb les filles

Des d'un punt de vista biològic pot semblar il·lògic i, fins i tot contraproduent, l'allargada de l'esperança de vida per sobre de la capacitat reproductiva d'aquests mamífers, però gràcies als resultats d'aquesta investigació es creu que la menopausa pot haver evolucionat per tal que les femelles ajudin a sobreviure les generacions més joves. El fet que les mares i les filles d'un mateix grup no es puguin reproduir al mateix temps redueix molt la competència dels recursos i de les parelles mascles reproductives, cosa que podria augmentar la supervivència de l'espècie.

D'altra banda, aquest estudi ha pogut demostrar que la menopausa no té afectes en la vida fèrtil de les femelles d'aquestes espècies, ja que és, més o menys, la mateixa que en altres espècies de balenes.

L'efecte àvia

El procés evolutiu que ha incorporat la menopausa en aquests cetacis ha permès que les femelles menopàusiques disposin de més temps de vida per poder ajudar a fills i nets a sobreviure. Això es coneix amb el nom d'"efecte àvia".

Pels propis investigadors de l'estudi, els fills amb una àvia postreproductiva viva tenen una millor supervivència que els que no la tenen.

Realment, aquesta troballa pot obrir un nou paradigma ja que, com s'ha comentat anteriorment, la vida després de la reproducció és difícil de justificar des d'un punt de vista evolutiu. Per la majoria d'espècies, la pròpia evolució ha afavorit que les femelles es puguin reproduir fins al final de la seva vida per tal de maximitzar les probabilitats de transmissió dels seus gens a les generacions futures.

Les cries amb àvies postreproductives tenen una major supervivència. Grup de Belugues. Imatge de National Geographic.

Trobareu més informació d'aquesta revista a:

- Ellis S, Franks DW, Nielsen MLK, Weiss MN, Croft DP. The evolution of menopause in toothed whales. *Nature* (2024). <https://doi.org/10.1038/s41586-024-07159-9>. (Article original)
- Redacció. (14 de març de 2024). La menopausa explica que algunes espècies de balenes visquin 40 anys més que les altres. Notícies CCMA. <https://www.ccma.cat/324/la-menopausa-explica-que-algunes-especies-de-balenes-visquin-40-anys-mes-que-les-altres/noticia/3282077/>
- Briggs H, Gill V. (13 de març de 2024). Whale menopause linked to longer lifespan. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/science-environment-68528499>

LA IMPORTÀNCIA DE CONÈIXER L'ENDOMETRIOSI.

Laia Casas
Llicenciada en biomedicina i sexòloga

L'endometriosis és una malaltia que es calcula que afecta un 10% de les dones en edat fèrtil. No és cap malaltia rara, però pràcticament no se'n parla: la regla és tabú i totes les malalties que s'hi relacionen també.

Tot i que no hi ha una causa determinada encara, ja que pràcticament no s'investiga, es creu que en l'endometriosis unes cèl·lules similars a les de l'endometri (capa més interna de l'úter) surten de la seva localització i s'implanten en altres teixits: des d'altres capes de l'úter fins a pulmons, cervell, lligaments i tendons. A més, aquestes cèl·lules se segueixen comportant com ho farien en l'úter, i quan arriba la menstruació, sagnen, provocant inflamació i adherències entre òrgans. Aquesta sol ser la causa del símptoma principal pel que es coneix l'endometriosis: el dolor. Molt de dolor, que pot arribar a provocar desmaís. L'altre símptoma que permet diagnosticar-la acostuma a ser la infertilitat: entre un 20 i un 50% de les persones amb endometriosis són infèrtils: algunes necessiten tractaments de fertilitat i d'altres no es podran quedar mai embarassades.

Però hi ha més símptomes de l'endometriosis: menstruacions llargues, sagnats abundants, sang en la femta durant la regla, sang en l'orina durant la regla, dolor en orinar o en defecar, fatiga, dolor en les relacions sexuals, dolor pèlvic... Molts d'ells surten per primer cop durant l'adolescència, però no ens adonem que són signes d'una malaltia perquè no tenim referències i ens pensem que són normals. No ajuda tampoc que molts metges en facin cas omís quan els mencionem en la consulta.

L'endometriosis és una malaltia crònica, que no té una cura descoberta, i que progressa amb el temps si no s'aplica tractament. Detectar-la i tractar-la com més aviat millor és molt important per aquest mateix fet. Com més es triga en trobar-la, més greu s'ha tornat.

Per aquest motiu hem de ser capaces de reconèixer els símptomes des dels seus inicis i és important conèixer la malaltia.

Dins del context del dia de la dona (8 març) i del dia mundial de l'endometriosis (14 març), una representant de l'associació de pacients afectades d'endometriosis de Catalunya (Endo&Cat) va visitar el centre per apropar l'endometriosis als alumnes i compartir-los la seva experiència com a pacient amb endometriosis. Els alumnes van poder preguntar tot allò que se'ls va acudir i van poder comprendre de primera mà les conseqüències de tenir una malaltia que no es diagnostica prou, no es tracta prou, no s'investiga prou i de la que en general, no es parla prou.

Alumnes dels cicles de Planta Química PFIC i LACQ a una de les xerrades que ens va fer la Laia Casas

ANGELA DAVIS: UN ÍCONE DEL FEMINISME I LA LLUITA PER LA JUSTÍCIA SOCIAL

Com ja sabeu el dia 8 de març se celebra el Dia Internacional de la Dona Treballadora el qual té com a objectiu commemorar les lluites històriques de les dones per la igualtat de gènere i els drets laborals, així com reconèixer les seves contribucions socials, econòmiques i polítiques. De moment, segueix sent una bona ocasió per ressaltar les desigualtats que encara existeixen entre dones i homes en molts aspectes de la societat i impulsar el progrés cap a una major igualtat i justícia de gènere. És per això que la portada d'aquest mes l'hem dedicat a Angela Davis, una figura crucial en la història del feminisme contemporani... Però sabeu qui era Angela Davis?

Al llarg de la història, les dones han liderat moviments de canvi social amb valentia i determinació, i Angela Davis és un clar exemple d'aquesta ferma dedicació a la justícia i la igualtat. Coneguda per la seva incansable lluita contra la discriminació racial, el sexisme i la injustícia social, Angela Davis s'ha convertit en una icona del moviment feminista i dels drets civils.

Nascuda el 26 de gener de 1944 a Birmingham, Alabama, Angela va créixer immersa en la segregació racial i la lluita pels drets civils als Estats Units. La seva experiència personal amb la discriminació racial i de gènere va modelar la seva consciència política des de ben petita, això la va impulsar a dedicar la seva vida a la lluita contra l'opressió en totes les seves formes. Els seus escrits, incloent "Dones, raça i classe" (Tigre de paper, 2022), han estat fonamentals per comprendre les interseccions entre gènere, raça i classe social en l'opressió de les dones i per desafiar les narratives simplistes sobre l'opressió i promoure un feminisme més inclusiu i complet.

Davis també és coneguda pel seu activisme pràctic. Durant la dècada de 1960 i principis de 1970, es va involucrar en moviments radicals pels drets civils i la lliberació negra als Estats Units. La seva associació amb el Partit dels Panteres Negres i el seu posterior arrest i judici la van convertir en un símbol internacional de resistència contra l'opressió estatal i la injustícia racial. Aquest cas va atreure l'atenció mundial i va generar un moviment de solidaritat global. La seva absolució el 1972 va ser celebrada com una victòria pels drets civils i una demostració del poder de l'activisme i la solidaritat internacional. Des de llavors, ella ha continuat la seva lluita incansable per la justícia social en diverses formes. El seu treball ha estat fonamental per posar de relleu les desproporcionades taxes d'empresonament de persones negres i llatines, així com les condicions inhumanes dins de les presons.

A més, ha seguit sent una veu influent en la lluita pels drets de les dones i la comunitat LGBTQ+, advocant per la inclusió de les seves veus i experiències en el moviment feminista. Per a ella, el feminisme és més que simplement una lluita per la igualtat entre els gèneres; és una lluita contra totes les formes d'opressió i discriminació que afecten les dones i altres grups marginats. Implica una comprensió profunda de les interseccions entre el gènere, la raça, la classe social i altres formes d'identitat i opressió. Argumenta que el feminisme ha de ser inclusiu i reconèixer les diferències de privilegi i opressió entre les dones de diferents orígens i experiències.

En les seves paraules, el feminisme no només s'ocupa de la igualtat entre homes i dones, sinó que també "ens convida a imaginar un món en el qual totes les persones puguin habitar plenament les seves identitats sense por de violència, sense por de discriminació, sense por de ser objecte de la repressió estatal".

Per tant, concep el feminisme com una lluita global per la justícia social i la llibertat, una lluita que va més enllà de les fronteres del gènere per abordar les desigualtats estructurals en la societat.

En el seu discurs, el feminisme no només és una ideologia, sinó també una praxi transformadora que busca canviar les relacions de poder existents i construir un món més just i equitatiu per a tothom.

Va ser guardonada amb el premi Thomas Merton (2006) en reconeixement a la lluita per la justícia i el 2014 va rebre el títol de doctora honoris causa de la Universitat de Nanterre (França). Actualment és professora emèrita del Departament d'Història de la Consciència a la Universitat de Califòrnia des del 2008 (Santa Cruz) i el seu llegat ressona amb més força que mai en un context marcat pel ressorgiment del moviment feminista i la creixent consciència sobre les injustícies sistemàtiques. La seva vida i el seu treball ens recorden la importància de la lluita per un món més just i igualitari. Com deia ella: “ No estic acceptant aquelles coses que no puc canviar, estic canviant aquelles coses que no puc acceptar”.

Moltes dones han estat invisibilitzades i aprofitarem aquest article per a donar visibilitat a algunes d'elles. Segurament en coneixereu a moltes, però ben segur que n'hi haurà moltes de les que sentireu parlar per primer cop. Si cliqueu a la Taula periòdica de dones elementals en podreu conèixer moltes de diferents àmbis: escriptores, científiques, escultores, fotògrafes... Donem-los el lloc que els hi correspon.

TAULA PERIÒDICA DE LES DONES ELEMENTALS INTERACTIVA!

Sabies què...

Dones escriptores, científiques, activistes, artistes... Sovint invisibilitzades. aquí teniu una petita mostra, per a què les pugueu conèixer.
M. A. Queral - Curs 2023-24

Científiques	Escriptores	Escultores
Activistes	Fotògrafes	Pintores
	Músiques	

NOTÍCIES BREUS

L'AULA POLIVALENT I L'AULA TALLER

Aquest curs hem inaugurat en el nostre centre l'aula polivalent i l'aula taller.

Comencem per explicar-vos una mica en què consisteix l'aula polivalent, situada a l'aula 21 de la segona planta:

Les dues taules amb rodes ens permeten crear espais de treball diferents, on les dinàmiques de grup poden ser variades i on, si cal, gràcies a les piques d'aigua i el mobiliari adquirit, també si poden realitzar pràctiques que requereixen d'un material de laboratori bàsic i els equipaments i reactius emprats no siguin perillosos (Exemples: aigua, sucre, sal, sabó, sorra....). No es podria utilitzar per treballar amb productes comburents, corrosius, gasos que requereixin campana extractora, etc.

Poc a poc l'anem equipant amb el material, equipament i mobiliari necessari per facilitar el desenvolupament de les tasques que s'hi realitzen.

Per altra banda, l'aula taller neix de la necessitat de disposar d'un espai fixe per fer els mòduls de manteniment electromecànic, amb equipaments pesats i sorollosos que en aquesta aula queden recollits, ordenats i causant un mínim de molèsties durant el seu ús. La podem trobar a l'aula 35 de la tercera planta.

Igual que en el cas anterior, es va millorant la seva dotació progressivament, d'acord amb la necessitat i disponibilitat de material.

Volem agrair a tot el professorat que està contribuint a fer aquests espais cada vegada més acollidors i funcionals, el seu temps i dedicació.

Aprofitem i respectem la inversió feta!

LA BCN SECRETA

Continuem aquesta nova secció anant a una ciutat de la província de Barcelona... Ens acompanyeu?

L'HOSPITAL DEL TÒRAX

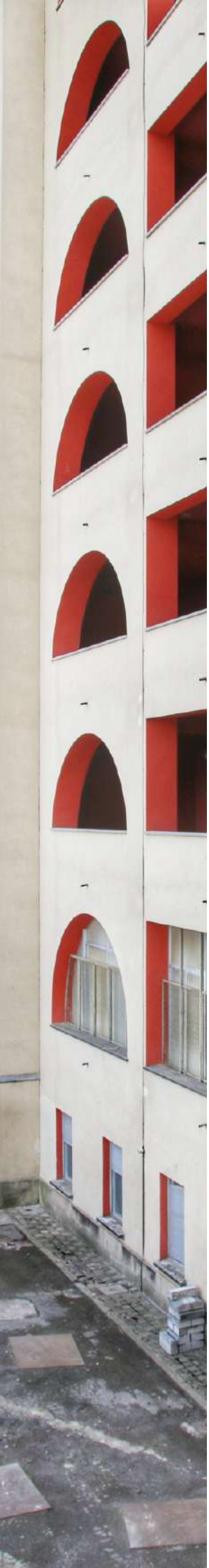
En aquest cas us presentem un lloc no gaire conegut que es troba a Terrassa, província de Barcelona. N'heu sentit a parlar? Poder d'aquest lloc no, però ben segur que coneixeu "Operación Triunfo", doncs el plató de televisió on s'ha rodat aquest programa i l'acadèmia on han viscut els "triunfitos" es troben dins de les instal·lacions del que un dia va ser un sanatori. Ara està rehabilitat i s'ha convertit en les instal·lacions del Parc Audiovisual de Catalunya, però què era realment l'hospital del Tòrax?

L'Hospital del Tòrax de Terrassa, abans conegut com el Sanatori de Terrassa, és una entitat que porta el pes d'una història plena d'ombres i misteris. Des dels seus inicis fins al seu abandonament i posterior reutilització, aquest centre mèdic ha viscut esdeveniments que fan esgarrifar fins i tot als més valents.

El Sanatori va obrir les seves portes el 1952, com a part del programa de propaganda del règim franquista i amb el suport del Patronato Nacional Tuberculoso de la Direcció de Sanitat. El projecte va ser concebut per proporcionar un lloc de cura i recuperació per als pacients afectats per la tuberculosi, una malaltia endèmica a l'època.

Dissenyat per l'arquitecte Mariano Morán y Fernández Cañedo, l'edifici va exhibir una combinació de modernitat i influències arquitectòniques dels hospitals sanatoris alemanys del segle XIX, té 9 plantes i tenia 1600 llits. Tot i això, en el moment de la seva inauguració, ja s'observava una certa obsolescència funcional, ja que les tècniques de tractament i prevenció de la tuberculosi havien avançat considerablement.

El complex arquitectònic del Sanatori incloïa un teatre, un cinema, una biblioteca i una capella, entre altres serveis, amb l'objectiu de proporcionar un entorn complet i aïllat per als pacients i el personal. Aquest enfocament garantia una separació total de la malaltia del món exterior.

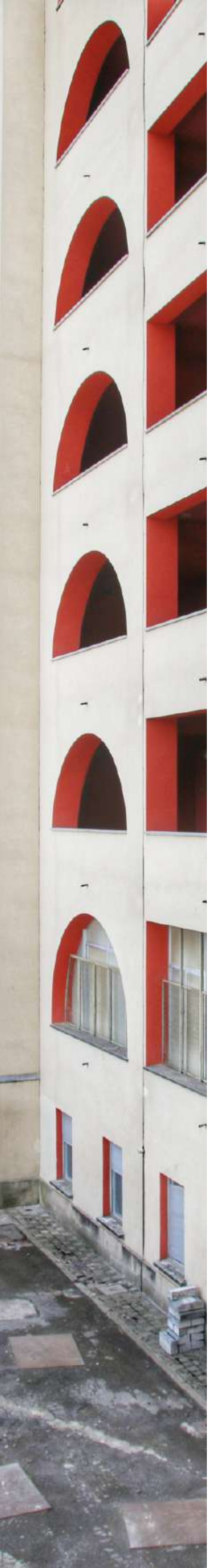
Per una mala gestió, la manca de personal sanitari va ser un problema greu que va tenir repercussions devastadores. Penseu que es va passar de més de 400 persones per a cuidar a 1600 pacients a 68... Amb massa pacients i massa poques mans per cuidar-los, moltes vegades els malalts morien sense ser descoberts durant dies, deixant els seus companys de sala en un estat de confusió i horror. Aquesta negligència també es traduïa en errors en la medicació i tractaments psiquiàtrics, posant en perill la vida dels pacients. Tot això va provocar que augmentés de manera alarmant l'índex de suïcidis, convertint-lo en un dels llocs amb la taxa més elevada de morts autoinfligides de la seva època. Aquests tràgics esdeveniments no només van afectar els pacients, sinó també al personal mèdic i als visitants, creant un ambient de tensió i por constant.

Podeu imaginar que amb aquesta situació, l'atmosfera a l'Hospital del Tòrax era tènica i carregada d'elements inexplicables. Si no s'administra de manera correcta la medicació, és fàcil imaginar que molts d'ells tinguessin al·lucinacions, veiessin ombres movent-se pels passadissos i escoltessin sons estranys en els moments més silenciosos de la nit. Aquests relats de fenòmens sobrenaturals van contribuir a la seva reputació de lloc maldit, i després del seu tancament, es va convertir en un imant per a tots aquells interessats en l'ocultisme i la paranormalitat. De fet va acabar sortint al programa "Cuarto Milenio".

Malgrat les seves tenebres, l'Hospital del Tòrax va ser un lloc de lluita i esperança per a molts. Amb el pas del temps i els avanços en la medicina, la tuberculosi va deixar de ser una amenaça, i l'hospital va adaptar-se per atendre altres malalties toràciques. Tot i així, els seus passadissos encara ressonen amb els ecos del passat, recordant-nos que la vida i la mort són forces poderoses que continuen lluitant en les ombres de la història.

Avui, l'Hospital del Tòrax ha trobat una nova vida com a plató de televisió i localització per a produccions audiovisuals. Tot i així, les seves parets porten les cicatrius d'un passat turbulent, recordant-nos que, malgrat el pas del temps, els fantasmes del passat romanen entre nosaltres, esperant ser descoberts i recordats.

Si us ve de gust visitar-lo, hi ha empreses que fan visites guiades, però sempre podeu anar per fora i fer-vos un selfie... Qui sap qui més sortirà a la fotografia? Ep! Però envieu-la i la publicarem al proper número.

ELS PROJECTES DEL MONTURIOL

Projecte Arduïno Institut Narcís Monturiol + Sostenible

El curs passat en el pla de mesures de la Fundació BCN FP els cicles de C.F.G. S. Química i Salut Ambiental, C.F.G. S. Química Industrial van crear un prototip d'un dispositiu portàtil i autònom per la mesura de paràmetres ambientals i contaminants: Temperatura, humitat, CO₂, NO₂, PM_{2.5}, PM₁₀.

Durant aquest curs, l'alumnat de C.F.G. S. Química Industrial millorarà el prototip. Per això, els professionals d'"Innova Didàctic" vindran el proper 8 de març a l'institut per a ajudar-nos en algun detall que ens queda sobretot en quant a la connectivitat Ethernet, Bluetooth, WiFi i LoRaWAN.

Repte ECOInnovació - Alumnat de 2n d'OL

L'alumnat de segon d'operacions de laboratori està desenvolupant en el mòdul de Síntesi amb l'Ana Sánchez un repte basat en l'ecoinnovació. En concret pretenen plantejar una solució innovadora i original a un problema ecològic o mediambiental relacionat amb l'aigua.

El primer pas va ser conèixer el nostre voltant per poder fer una pluja d'idees i enfocar la solució cap a un àmbit determinat. Cada grup ha decidit un camí diferent:

- L'Iker, l'Adrià i l'Eric estan treballant per reduir el grau de contaminació de l'aigua del port de Barcelona mitjançant una campanya de sensibilització a la població de l'estat del mar col·laborant amb entitats properes.
- La Mariela, la Maria i la Ingrid estan treballant per difondre mitjançant una infografia la contaminació de l'ecosistema del riu Besòs.
- El Raül, el Joel i l'Ibrahim pretenen determinar si la qualitat de l'aigua de diferents fonts de Barcelona depèn del nivell socioeconòmic de la zona de la font. Les tres zones seran Tres Torres, Clot i Raval.
- El Saül, el Gerard, l'Albert i l'Àlex informaran als Barcelonins i Barcelonines si el Besòs, el Llobregat o l'estanc de Can Soleil estan contaminats.

El segon pas que actualment estan desenvolupant és realitzar un informe de la qualitat del riu mitjançant anàlisis de paràmetres físics, químics i microbiològics en diferents punts.

Finalment faran la proposta de prototip per a oferir el seu granet de sorra per solucionar la problemàtica.

Per a impulsar aquest afany creatiu, ens hem inscrit als [premis ECOInnovació](#) on es presentaran els treballs realitzats .

L'alumnat està molt il·lusionat i esperen poder compartir molt aviat els seus resultats.

Repte ECOInnovació i Institut de ciències del Mar: Col.laboració amb Chile i Gambia

El treball de l'Iker, l'Adrià i l'Eric ha trobat eco en l'Institut de Ciències del Mar.

L'institut de ciències del Mar estan creant "xarxes oceàniques i fomentar el desenvolupament sostenible Blau en ciutats costaneres" emmarcat dins del projecte Missió Oceà de la Unió Europea que pretén restaurar l'oceà al 2030.

Amb aquesta col·laboració hem pogut contactar amb Instituts de Xile i Gàmbia on estem col·laborant.

Ja hem fet una anàlisi microbiològica de les aigües de Gàmbia i em programat una trobada amb la Universidad Tecnológica Metropolitana de Chile (UTEM) per a compartir resultats experimentals, experiències i reflexions.

Estem molt il·lusionats per aquesta col·laboració amb altres continents.

S'inicia el 24 hores

Avui mateix, dijous 21 de març de 2024, els alumnes estan realitzant el 24 hores que s'allargarà fins l'endemà al matí. Podreu conèixer la finalització de l'activitat en el proper número de la revista. Mentrestant... Molts ànims a tots i totes les que hi participeu!

1R CONCURS DE RELATS I POESIA CIENTÍFICA

Amb la proximitat de la Diada de Sant Jordi del proper 23 d'abril, des de l'Equip Editor de la Revista volem presentar el 1r Concurs de Relats i Poesia Científica Monty. A continuació us exposem les Bases del Concurs:

1- Podrà participar qualsevol estudiant de l'Institut Narcís Monturiol. La participació és individual, sent la participació en grup motiu de desqualificació de tots els membres de l'equip.

2-Hi haurà dues categories diferenciades: Relats i Poesia. Cada participant podrà participar en la categoria que prefereixi i, fins i tot, podrà participar a totes dues categories simultàniament. Solament s'acceptarà un document per categoria i per participant.

3-La temàtica del concurs, tant en la categoria Relats com de Poesia ha d'estar relacionada amb la ciència. S'acceptaran temàtiques de química, biologia, física, medi ambient, sanitat...

En el cas particular dels relats, caldrà fer una obra narrativa. No s'acceptaran assajos, articles científics o d'opinió, etc.

4-En el cas del relat:

- Ha de constar el títol del relat en el mateix document.
- El document ha d'anar signat amb un pseudònim.
- L'extensió màxima serà de dues pàgines amb lletra Arial 11 i espai interlineal d'1,5.
- Els marges seran els predeterminats pel Word.

En el cas de la poesia:

- Ha de constar el títol del poema en el mateix document.
- El document ha d'anar signat amb un pseudònim.
- L'extensió màxima serà d'una pàgina amb lletra Arial 11 i espai interlineal d'1,5.

El no seguiment d'aquestes normes de format significarà la desqualificació del participant.

5-Els relats i les poesies s'entregaran en format físic al caseller del professor Guillem Berbis a la Sala de Professors. Caldrà signar el treball amb un pseudònim i haurà de venir acompanyat d'un sobre tancat. A l'interior d'aquest sobre haurà de constar el nom i cognom reals de la persona participant i el cicle formatiu que està cursant.

6-Es podran entregar els treballs fins el dia 23 d'abril, diada de Sant Jordi.

7-Per a cada categoria hi haurà un Primer premi, un Segon premi i un Tercer premi. El premi serà un val de 20€, 15€ i 10€, respectivament, a gastar a qualsevol botiga Abacus.

8-Els guanyadors i guanyadores seran desvelats en el número de maig de la Revista Monty.

9-Tant els relats com els poemes seran valorats per un jurat especialment seleccionat per a l'ocasió.

10-El professorat i membres del PAS que vulguin participar ho podran fer, però no podran optar al premi econòmic.

PASSATEMPS

L'ENIGMA DEL MES

I tornem amb un nou repte a "L'Enigma del Mes", però abans, el personatge del mes de febrer no era altre que...

Ida Noddack, química i física alemanya que va posar els primers grans de sorra de la Fissió Nuclear (que descobririen més tard Otto Hahn i Lisie Meitner). Va descobrir l'element 75 (Reni) i el 43 (que no va confirmar). Finalment, va ser nominada 3 vegades al Nobel, però no el va guanyar mai.

Felicitats a tots els grups que heu arribat a la resposta.

I ara, presentem un nou personatge per a aquest mes de març. Les pistes són les següents:

- Aquest cop no cal anar gaire lluny, ja que la protagonista d'avui no era estrangera
- Va ser de les primeres en estudiar una carrera d'homes i va ser la primera en exercir aquesta professió (Tot i les innumerables traves que va trobar).
- Imagineu la dificultat que havia d'anar amb escolta per a que la deixessin estudiar en pau...
- Va exercir la professió durant 25 anys, però la mort del seu fill gran la va portar a anar-la abandonant fins que, malauradament, va morir per causes desconegudes

De quin personatge estem parlant?

Les bases de "L'enigma del mes"

Per participar a "L'enigma del mes" caldrà seguir les següents normes:

- La participació és exclusiva per a membres de la comunitat de l'institut Narcís Monturiol.
- Per participar caldrà enviar un correu electrònic a monty@narcismonturiol.cat indicant a l'assumpte "L'enigma del mes". A més, en el cos del correu hi haurà de constar la classe que hi participa i la resposta a l'enigma.
- Qualsevol correu que no segueixi aquest patró serà desqualificat i no es tindrà en compte la resposta.
- S'admetran respostes fins al dia de publicació del següent número.
- No s'admetran diverses respostes i solament es contarà com a vàlida la primera resposta donada.
- Cada resposta correcta sumarà una quantitat variable de punts que anirà en funció de la dificultat de l'enigma. Amb aquestes puntuacions es realitzarà una lliga. La Classe amb més puntuació a final de curs s'endurà el premi.
- El premi consistirà en una activitat per a tota la Classe on també hi podrà participar el/la tutor/a.
- El grup guanyador serà anunciat al número de maig.

La revista **Monty** és una revista oberta i gratuïta de divulgació de la feina que realitzen els alumnes de Formació Professional de l'institut **Narcís Monturiol**.

Qualsevol consulta ens trobareu a l'adreça de correu electrònic: **monty@narcismonturiol.cat**

Editores: Marta Cano, Guillem Berbis, Mari-Àngels Queral, Sílvia Romero.

Imatges obtingudes:

- Imatge de portada: Mari-Àngels Queral.
- Fotografies pàgina 7: Olga Alonso
- Imatges laterals i fotografies pàgines X-Y: Mari-Àngels Queral.
- Fotografia pàgina 8: Felvalen, CC BY-SA 4.0

<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, via Wikimedia Commons

- Fotografia pàgina 9: Oregon State University, CC BY-SA 2.0

<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/>>, via Wikimedia Commons

Agraïments:

A tota la comunitat del centre **Narcís Monturiol** pels articles, els ànims i les suggerències donades.